

बाहोः उवाच भद्राः दुर्गाः कान्तिः सरस्वती । म-
ङ्गलाद्वेष्णीवीट् वक्ष्यीः ।० शिवाः । नारायणीः । क्रमात् ।
मार्गं तृतीयामारभ्य पूजयेत् स्मर्त्तुं भाक् भवेत् । मार्गशीर्ष-
तृतीयामारभ्य प्रतिमासमेकैकेन नाम्ना पूजयेद्दिव्यैः
“सर्वं नारीश्वरं रुद्रमथ वा उमासहस्रम् । पूजयेद्दिवि-
महारी अविद्योगमवाप्नुयात्” ।

नामहादयो व्रतं विष्णुरहस्ये “मार्गशीर्षे शुभे मासि शुक्ल-
पक्षे व्रतव्रतः । प्रथमपक्षे षट्कृतीयात् द्वादशीं विवि-
धैः । कारयेत् करैर्यज्ञमाचार्याद्यैर्विधानतः । अर्च-
यित्वा हरिं तत्र ब्रह्मातृणां ह्यजन्मनः” इत्यादि ।

नामव्रतमीश्वरं मविष्णुः “नवम्यां शुक्लपक्षे तु कृते नक्ष-
त्रे विशेषतः । मासि चान्यत्रुके वीर । दुर्गादेवेति पूजयेत् ।
वित्तपत्नैस्तथाङ्गैश्च होषपुष्पैस्तु सर्वैः । शुक्लपक्षेनाथ
दुर्गं न भव्यभोज्यैरेकैः । परमाद्येन रत्नेन सहि-
षाजैर्विधातितैः । वक्ष्योष्णं तथा कृत्याद्देव्या वै भक्ति-
माचरेत् । भोजयित्वा नवम्यां तु ब्राह्मणानां तु स-
न्यकाः । ब्राह्मणानां सुस्त्रियश्च यथा भवति शक्तिः ।
पञ्चम्यां ततः प्राप्य नक्तं भुञ्जीत वाग्वतः । य एवं
पूजयेदथ दुर्गां भक्त्या समन्वितः । सोऽनुमेधसह-
स्रस्य फलं प्राप्य दिवं व्रजेत् । कार्त्तिकेनाग्निवत् सर्वं
कार्तिकेऽपि हि सत्तम । कृतोपवासनद्वयं मासि
मार्गेश्वरे नृप । नवम्यां पूजयेदुपस्तु शक्त्या भगवतीं
बुधः” इत्यादि । सर्वसाध्यमिदम् ।

नामव्रतमीश्वरं मविष्णुः “चैत्रात् प्रभृति कर्त्तव्या
सर्वदा नामव्रतमी । ज्ञातेति मधुमासे तु पूजनीयो
दिवाकरः । अर्चयेति च वैशाखे ज्येष्ठे मितः प्रकी-
र्त्तितः । आषाढे वरुणो ज्येष्ठे इन्द्रो नमसि कथ्यते ।
विवस्वांश्च नमस्ये तु पर्जन्योऽथयुजि श्रुतः । पूषा
कार्तिकमासे च मार्गशीर्षे तु कथ्यते । भगः, पोषे
विवस्वांश्च तृता मासे तु कथ्यते । विष्णुस्तु, फाल्गुने
मासि पूज्यो वन्द्यश्च भास्करः । सप्तम्यां चैव सप्तम्यां
भोजयेद्भोजकान् बुधः” ।

निजुभाकं सप्तमीव्रतं प्रथमं मविष्णुः “सूर्यभक्ता तु या
नारी भुवं सा पुङ्गवा भवेत् । स्त्री चैवाप्युत्तमं नाथं
यत् कृत्वा लभते श्रेष्ठम् । निजुभाकं व्रतं भानोः
बदा प्रीतिविषयं नम् । अविद्योगकरं वीर । धर्मका-
कार्यसाधकम् । सप्तम्यामथ वदती वा संक्रान्ती भानवे
दिने । हविषा हविषा होमं सोपवाहः समाचरेत् ।

निजुभाकं चैवास्त्रीं कृत्वा सूर्यपथीं शुभाम् । रा-
जतीं वाथ वाचीं वा स्नापयेत्त एतादिभिः । निजुभा
सूर्यपत्नी तया सहितोऽर्कः । द्वितीयम् “वा नाथु-
पवसेदेवं कृष्णमेकान्तु सप्तमीम् । सा गच्छेत् परमं
स्थानं भानोरमिततेजसः । वर्षान्ते प्रतिमां कृत्वा शा-
विपिष्टमयीं शुभाम् । पीताम्बुपद्मेमाल्यैः पीतवस्त्रैः
प्रपूजयेत् । पूर्वोक्तं निजुभां कृत्वा भास्कराय निवेदयेत् ।
सर्वभूमौ महापादो चातुर्भाजीकरप्रभः । वर्षकोटिसह-
स्राणि सूर्यलोके महायते” । तृतीयम् “सप्तम्यां या
निराकारा भवेदवद्विद्यन्मिता । गजं पिष्टमयं कृत्वा
वर्षान्ते निवेदयेत् । विधाय राजतं पद्मं सुवर्णकत-
कार्षिकम् । भक्त्या विन्यस्य तत्पुष्टे सर्वं पूर्ववदाचरेत् ।
कामतोऽपि कृतं पापं भूषणहत्यादि यद्भवेत् । तत् सर्वं
गजदानेन क्षीयते नात्र संशयः” । चतुर्थम् “कृष्णपक्षे
तु भाद्रपद्य सप्तम्यां या दृश्यता । वर्षैकमुपवासेन सर्व-
भोगविवर्जिता । वर्षान्ते सर्वगन्धोऽयं निजुभाकं नि-
वेदयेत्” ।

निजुभाकं दशमीव्रतं मविष्णुः “इषस्ये मिथुनस्योऽर्के
शुक्ला द्वादशी भवेत् । ज्येष्ठे मासि प्रयत्नेन सोमोष्वा
जलवर्जितैः । स्नाने चाचमने चैव वर्जयित्वा दकं बुधः ।
उपभुञ्जीत देवाद्यद्भुतभक्त्योऽन्यथा भवेत् । उदयादु-
दयं यावद्भोजयित्वा जलं बुधः । अग्रयत्वादवाप्नोति दा-
दश्यां द्वादशीपरः । ततः प्रभाते विमले द्वादश्यां स्वा-
न्माचरेत् । जलं सुवर्णं दत्त्वा तु द्विजातिभ्यो यथा-
विधि । भुञ्जीत कृतजलस्तु ब्राह्मणैः सहितो वधो ।
एवं कृते तु यत् पुण्यं भीमसेन । श्रेष्ठम् तत् । सर्वतश्च-
रस्य या मध्ये द्वादश्या भवन्त्युत । तासां फलमवा-
प्नोति अत्र मे नास्ति संशयः” ।

नीराजनद्वादशीव्रतं मविष्णुः “कार्तिके शुक्लपक्षस्य द्वा-
दश्यां रजनीहृत्ते । सक्त्यिते विनिह्रे तु देवे दामो-
दरे तथा । दोषान्ते नरमाहाभिरभ्ये स्त्री वा नृर-
निके । जनयित्वा नवं विष्णुं कृत्वा मन्त्रैर्हो-
त्तमे । सार्द्धमानतपुष्याभिर्दीपिकाभिर्हृताशनम् । कृत्वा
महाजनाः सर्वे हरिं नीराजयेच्छनैः । पुष्करभ्यांचितं
देवं समावभ्य च चन्द्रेण । वदरैः कवैरैवैव तपुसै-
रिजुभिरपि । गन्धैः पुष्पैश्च हारैर्वस्त्रैश्च पूजितैः ।
तस्यैवाहुगतां वक्ष्यीं ब्रह्मार्थं पण्डितां तथा । आ-
दित्यं शङ्करं गोरीं यक्षं गणपतिं महाशु । नातरः